

ekonom

Týdeník vydavatelství Economia
30. 7. 2020, cena: 79 Kč, SR: 3,90 €
www.ekonom.cz

31 32

INVESTICE 2020

AKCIE, UMĚNÍ, VETERÁNI, NEBO ALKOHOL? JAK VYDĚLAT V KRIZI

★ Z vědce miliardářem

Jak se ze zemědělského inženýra Libora Winklera stal mistr algoritnického obchodování.

★ Lži, černá magie a slzy

Pro někoho kapesník, pro jiného čokoláda. Manažer Vlastimil Hrabal o složitém řízení podřízených.

9 7712 10 071005

31

ROZHOVOR

Libor

WINKLER

-TEXT- PETR KAIN
-FOTO- LUKAS BIBA

Tweety Trumpa jsou horší než covid

Pokud jde o algoritmické obchodování, jsou pro nás větší hrozbou než koronavirus tweety nepředvídatelného amerického prezidenta Donalda Trumpa, říká Libor Winkler, spoludávající a řídicí partner finanční skupiny RSJ. Nečekané zprávy s dopadem na finanční trhy mohou skupině způsobit nepřijatelné ztráty.

Jak ale Winkler zdůrazňuje, bez rizika to prostě nejde. Dnes už má RSJ, která obchoduje na derivátových burzách a spravuje široké portfolio investic v Česku i v zahraničí, dostatek rezerv, na rozdíl od svých začátků, kdy se kvůli výkyvům trhů několikrát ocitla na hraně existence.

Ačkoliv společnost RSJ řada lidí zná, asi jen málo z nich skutečně rozumí tomu, co vlastně děláte. Jak funguje váš byznys? A na čem vlastně vyděláváte?

RSJ na počátku vzniklo jako byznys zaměřený na algoritmické obchodování, které jednoduše řečeno spočívá v tom, že jsme takzvaným tvůrcem trhu. Od prodejců nakupujeme a zájemcům prodáváme, přičemž vyděláváme na takzvaném spreadu. Tedy rozdíl mezi prodejní a nákupní cenou. V letech 2011 a 2012 jsme pak měli vyděláno již tolik peněz, že jsme je nemuseli dávat zpět do našeho primárního byznysu a mohli je investovat jinde. Postupně jsme se v téhle druhé části našeho podnikání dostali do fáze, že již neinvestujeme jen naše peníze, ale i prostředky některých našich známých.

Momentálně jsme se rozhodli oba tyto směry našeho byznysu zásadně oddělit. Zatímco u algoritmického obchodování musíme i z regulatorních důvodů používat jen své vlastní prostředky, u investiční větve našeho byznysu přece jen budeme pracovat i s penězi dalších lidí. Ne snad že bychom chtěli jejich okruh významněji rozšiřovat. Ale přece jen už je to určitá skupina lidí, říkáme jim Friends & Family, kam patří vedle zakladatelů Avastu, pánů Kučery a Baudyše, třeba i podnikatelé Ondřej Fryc (*zakladatel Mall.cz, pozn. red.*) nebo Jan Barta (*majitel epojisteni.cz, pozn. red.*). Jde o lidi naší krevní skupiny, všichni se vypracovali sami, vesměs v nových oborech, jako je třeba IT. Samotnému algoritmickému obchodování se už tedy nevěnuji s takovou intenzitou. Jeho řízení převzali nástupci nás, původních zakladatelů.

Co vám vlastně vydělává více, algoritmické obchodování, nebo investice?

To se nedá moc porovnat. Algoritmickému obchodování se věnujeme 20 let, úspěšnost našich investic budeme schopni zhodnotit až za nějakou dobu. Nejsou to dvě továrny, jejichž výkon lze srovnávat. Já se navíc vnitřně bráním říkat, co mi vydělalo víc. Mým cílem je diverzifikace portfolia, a kdybych se soustředil jen na to, co mi momentálně vydělává víc, měl bych puzení tam vložit více peněz. Pak přijde nějaká pohroma jako covid a s mými investicemi to nemusí dobře dopadnout.

Jako tvůrce trhu jsme vlastně trochu jako směnárna, za určitou cenu nakoupíme, za jinou prodáváme.

Jak se vašeho algoritmického obchodování dotkla pandemie?

Zatímco v posledních letech jsme počítali dobu, po kterou jsme neobchodovali, na hodiny, během pandemie to byly dny. Na trhu se prostě obchodovat nedalo. My potřebujeme, aby se trh řídil zprávami, které přicházejí s nějakou logikou a pravidelností. Mám na mysli třeba zveřejňování důležitých makrodat a událostí. Během pandemie ale byly dva až tři týdny, kdy se nevědělo, jestli je konec světa, nebo se vlastně nic neděje. Když to přeženu, tak kurzotvornou zprávou mohla být fotka člověka připojeného na ventilační přístroj. Proto jsme raději na trhu nebyli.

Proč je pro vás tak nebezpečné, když přijde nějaký naprosto neočekávatelný zvrat na trzích?

Jako tvůrce trhu jsme vlastně trochu jako směnárna, za určitou cenu nakoupíme, za jinou prodáváme. Když přijde na trh neočekávaná informace, může se stát, že cena zásadně klesne, nebo stoupne, a když nestihneme z trhu včas utéct, můžeme hodně prodělat. →

To se vám asi v posledních letech moc dobře neobchodovalo, když sedí v Bílém domě Donald Trump, který je známý tím, že na svém twitterovém účtu čas od času zveřejní informaci, jež je pro vývoj trhů zásadní.

To máte pravdu. Však pokud jde o algoritmické obchodování, daleko větší pohromou než koronavirus byly pro nás loni právě tweety prezidenta Trumpa. V srpnu loňského roku, kdy probíhalo mezi Čínou a USA obchodní jednání o clech, to pro nás bylo velice těžké. Trump totiž nečekaně na Twitteru zveřejňoval průběžné zprávy z jednání. Mělo to velký dopad jak na úroky, tak i na akciové trhy. A je to samozřejmě naprosto nepočitatelné. Vždyť si to představte, to je úplně stejné, jako kdyby členové bankovní rady ČNB tweetovali z jednání, jestli sazby zvednou, nebo nezvednou.

Nastínili jste, jaký dopad měla pandemie na algoritmické obchodování RSJ, jak ale zasáhla vaše vlastní investice?

Nejhůře dopadla na náš asi největší investiční projekt, hotelový resort Zuri Zanzibar (*ubytovací komplex na ostrově v Indickém oceánu zahájil provoz v roce 2018, pozn. red.*). Na letošní i příští rok byl beznadějně vyprodán, a covid ho tím pádem zasáhl hodně tvrdě. Bohužel jsme museli dělat úsporná opatření a propouštět zaměstnance. Ne že by snad opadla poptávka, ale momentálně tam nelétají letadla a bojím se, že jde o byznys, který bude dlouhodobě postižen.

Je o vás známo, že dovolené trávíte raději v horách než u moře, byl jste se vůbec někdy na Zanzibaru podívat?

Ale ano, aby mě tam kolegové dostali, tak vymysleli, že při té příležitosti vylezeme na Kilimandžáro. A musím uznat, že ten resort je opravdu unikátní záležitost.

Máte v osobním portfoliu i akciové investice?

Opravdu jen málo. Kdysi jsem se jim věnoval intenzivně, byl jsem i jedním z prvních asi čtyř certifikovaných makléřů v České republice, už mě to ale neláká. Adrenalinu si užiji dost při algoritmickém obchodování.

A jak jste se v posledních měsících projevil jako akciový investor? Nepanikařil jste při propadech trhů?

Ne ne, kdepak. Panikaření se nevyplácí, ostatně akciové indexy už svoje letošní ztráty zpravidla vymazaly.

Když se řekne algoritmické obchodování, znamená to, že vytvoříte počítačový program, který pak pracuje za vás?

➤ Algoritmus nahrazuje tupou práci člověka. Třeba obchodníky, kteří dřív na trzích pokřikovali s telefonem v ruce.

V začátcích jsme měli málo kapitálu a byly skutečně dny, kdy jsme se dostali na hranu existence, říká **Libor Winkler**.

Kdepak, to vůbec není pravda. Algoritmus vlastně jen nahrazuje tupou práci člověka. Jestli dřív na trzích pokřikovali jeden přes druhého obchodníci s telefonem v ruce, dnes tuhle práci dělá algoritmus. Kontrolní činnost člověka je ale zásadní. To je to samé, jako když si v letadle kapitán zapne autopilota. Pořád musí dávat pozor, jestli je vše v pořádku. Třeba jestli náhodou Trump něco důležitého netweetuje. Po pravdě nevěřím, že se naplní scénáře, podle nichž budou jednou obchodovat pouze algoritmy a člověk se z tohohle procesu vytratí.

Mohl by vás teoreticky jeden takový nečekaný Trumpův tweet zničit?

Dnes už ne. Máme samozřejmě systém řízení rizik. Můžeme přijít o velkou část nějaké investice, ale máme dostatečné rezervy, aby nás to nepoložilo.

V počátcích existence RSJ, kdy jste neměli tolik kapitálu, to asi bylo větší drama.

Určitě, tehdy se hodně riskovalo. Do RSJ jsme dali všechny své peníze, a někteří z nás si na to dokonce půjčili. Měli jsme málo kapitálu a byly skutečně dny, kdy jsme se dostali na hranu existence. Třeba v lednu 2008, kdy šéf americké centrální banky Ben Bernanke zcela nečekaně snížil základní úrokovou sazbu o 0,75 procentního bodu. Během jednoho dne jsme přišli asi o 85 procent našich peněz. Dnes už takové situace nehrozí. Ne snad kvůli tomu, že by dnes nebyly trhy tak rozbouřené jako dřív, ale už plujeme na vlnách v mnohem větší lodi.

Jste vystudovaný zemědělský inženýr. Jak jste se od vědy dostal k algoritmickému obchodování na finančních trzích?

Jsem sice zemědělský inženýr, klasickému zemědělství jsem se ale nikdy nevěnoval. Vždyť – jak je o mně známo – nemám řidičák, takže ani ten traktor bych nemohl obsluhovat. Hned po škole jsem se věnoval základnímu výzkumu, především modelování pohybu vody v přírodě. To znamená práce s dlouhými časovými řadami, programování a vytváření různých modelů, což je dost podobné finančním trhům. Když se pak po revoluci objevily příležitosti, vrhnul jsem se do obchodování na akciových trzích, posléze jsem se seznámil s bratry Janečkovými a dali jsme dohromady RSJ. Musím říct, že mému naturelu vyhovovalo zkoušet stále nové věci. Je to podle mne ostatně mnohem lepší než se od mládí věnovat jen jednomu. To pak může člověk ve čtyřiceti úplně vyhořet.

Takže nebýt revoluce, zabýval byste se dnes dost možná problematikou sucha v Česku. Jak byste ho se svými zkušenostmi řešil?

Vyžaduje to kompletně změnit náš přístup ke krajině. Myslím, že technologie, know-how na zadržení vody v krajině máme, ono jí ostatně v průběhu roku stále naprší dost. Jenže realizace těchto opatření pak pokulhává, protože do toho začnou mluvit různí lobbisté a lidé snažící se na tom jen vydělat. Proto se tu také spíš mluví o budování velkých přehrad, na jejichž stavbě si může leckdo namastit kapsu, než o drobných, ale podstatných úpravách krajiny, které skutečně povedou k tomu, že v ní voda zůstane. →

Jak to v současnosti vypadá s těžbou na Cínovci, kde jste před lety koupili odkaliště, z něhož lze získat lithium?

Jsou tu pozitivní signály. Jednak se otázka lithia z velké míry odpolitizovala. I díky tomu, že ČEZ zvažuje, že se do těžby zapojí. Už také vzduchem nelétají nereálná čísla, kolik by se těžbou dalo vydělat, nepůjde určitě o biliony korun. Máme dvě odkaliště, na jednom máme schválenou těžbu, teď čekáme na druhé povolení. Ten proces by měl být završen letos. Potřebujeme najít partnera, který by se chopil samotné těžby. My jsme jen finanční investor a nemáme na to know-how. Aby se ale na lithiu dalo vydělat, nebude stačit jej pouze těžit. Klíčové bude jeho zpracování, a to až po výrobu baterií. Ideálním řešením by bylo vytvořit nějaké konsorcium, které by se zabývalo celým procesem od těžby až po finální produkt. O tom se budeme bavit v průběhu příštích řekněme dvou let.

Máte spoustu zajímavých soukromých investic. Vinařství, vinné bary Vinograf, pražskou restauraci Field, která letos obhájila michelinskou hvězdu, nebo třeba investiční fond zaměřující se na umění. Plánujete nějaké nové nákupy a podle čeho se vlastně při investování rozhodujete?

Pořád mám investiční apetit. Ale pomalu se dostávám do fáze, možná je to i věkem, kdy se už moc nepouštím do nových projektů, spíš se snažím udržet a rozvíjet své stávající investice. Občas se rozhoduji na základě emocí, to platí třeba u vína nebo u restaurace Field, kde jsem v osobě šéfkuchaře Radka Kašpárka viděl člověka, který by mohl dokázat něco velkého. Vždycky mě musí přesvědčit lidé, kteří za daným projektem stojí. Samozřejmě jsem se nevyvaroval chyb. To ani nejde. Vždycky musíte dělat

Libor Winkler (59)

Je řídícím partnerem skupiny RSJ. Od svého příchodu do firmy v roce 2000 se podílí na její strategii a řízení, prošel funkcemi člena nebo předsedy představenstva. Původní profesí je zemědělský inženýr, jako vědecký pracovník se zabýval pohybem vody v přírodě. V letech 1990 až 1993 studoval také matematickou informatiku na Masarykově univerzitě. Poté pracoval jako makléř na finančním trhu.

Žena mi občas vyčítá, že jsem přespříliš důvěřivý, kdybych ale lidem nevěřil, připravím se o spoustu příležitostí.

chyby, neměly by se ale opakovat. Žena mi občas vyčítá, že jsem přespříliš důvěřivý, já na to ale říkám, že kdybych lidem nevěřil a byl příliš uzavřený, připravím se o spoustu příležitostí. Jasně, už se mi také stalo, že moji důvěru někdo zneužil.

Jak reagujete, když vás někdo takhle podfoukne? Máte chuť se za každou cenu dobrat spravedlnosti nebo se mu nějak pomstít?

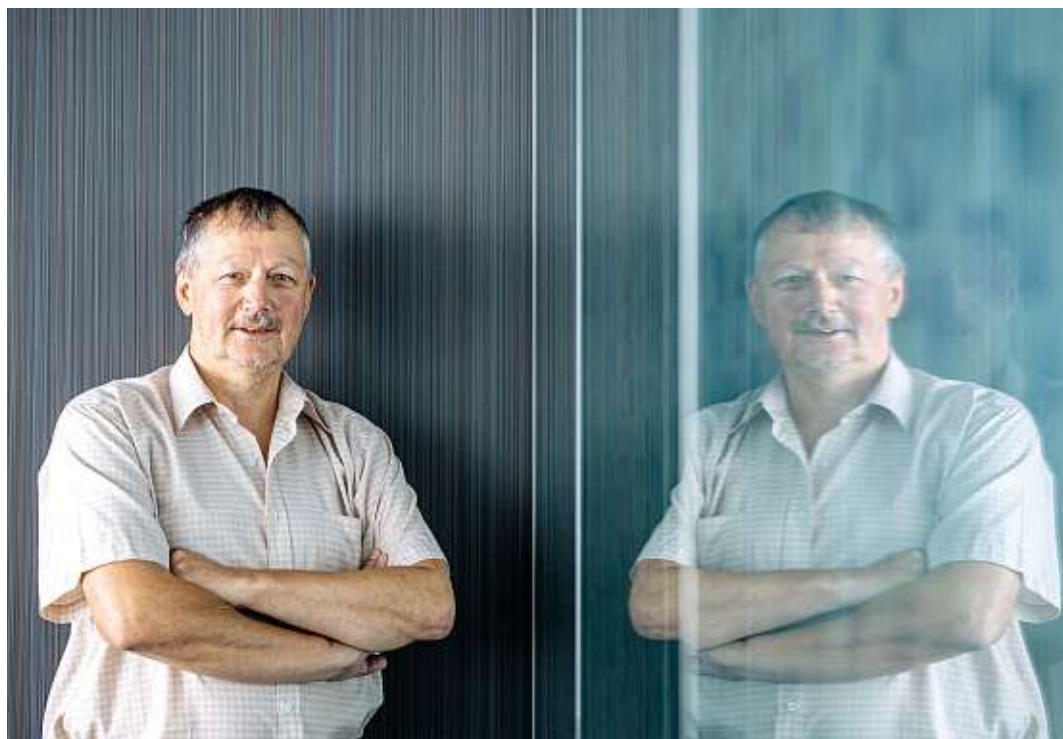
První reakce je samozřejmě hledání spravedlnosti, jsem nažhavený a našťvaný. Pak si ale člověk uvědomí, že soudit se s někým zabere hrozně moc času, a když si spočítáte, kolik energie byste na domáhání se spravedlnosti musel vynaložit, tak vám vyjde, že to je ztráta času. Člověk nad tím musí mávnout rukou. Moje zkušenost každopádně říká, že je lepší dát na důvěru než věřit tlustým právním smlouvám. Ty vám nakonec stejně k ničemu nejsou.

Hodně peněz dáváte také na umění, jak jste se k tomu dostal? Pokud vím, ve vaší rodině umění nikdo moc neholdoval, váš otec byl v Ostravě valčířem, to asi není ideální prostředí pro uměnilovného člověka.

To je těžké, v těch lidech možná ta niterná touha po umění někde byla, ale v tom prostředí se rozvíjela těžko. Dělníci na Ostravsku byli ujařmeni do svých životů, kdo ví, jak by fungovali dnes. Je ale fakt, že když jsem si na gymnáziu v Ostravě pořídil předplatné do divadla a opery, tak jsem byl velkou výjimkou.

Mnoho peněz dáváte na filantropické účely, co vás k tomu vede?

To se těžko vysvětluje. Asi to vyplývá z osobnosti člověka. Neznamená to, že když někdo bohatý nedává peníze na bohudobé účely, tak je hned prohnitý a špatný. Ale musím s potěšením říct, že se v Česku objevila mladá generace podnikatelů, které filantropie hodně zajímá.

„Vážím si lidí, kteří vydělali hodně peněz před třicítkou a nijak zvlášť je to nezměnilo,“ říká **Libor Winkler**.

Spoustě lidí peníze změni charakter, máte pocit, že zbohatnutí nějak změnilo vás?

Já jsem měl asi štěstí, že jsem k penězům přišel až v relativně pozdním věku. Bylo mi už hodně přes čtyřicet, to už má člověk nějaké životní zkušenosti a snáze to ustojí. Musím říct, že si vážím lidí, kteří vydělali hodně peněz před třicítkou a nijak zvlášť je to nezměnilo.

Snažíte se v podobném duchu vychovávat i svoje děti, nebo je penězi rozmazlujete?

Kdybych věděl, že mým dětem přinese štěstí, když jim dám velké peníze, tak neváhám ani vteřinu. Já jsem ale bytostně přesvědčen, že co si člověk sám neprošlape a co si nezaslouží, tak mu štěstí nepřinese. Skoro si myslím, že kdyby se nám s ženou nedejbože něco stalo a děti všechny peníze zdědily, mělo by to na ně negativní dopad. Ale samozřejmě je pro ně bezpochyby skvělé, že mají nějakou pojistku, záchrannou síť pro případ, kdyby se něco stalo.

Nemáte někdy chuť všeho nechat, hodit nohy na stůl a už nepracovat?

Někdy už člověku dochází energie, mám občas potřebu zvolnit, ale práce mě pořád baví. Zároveň mě ale baví věnovat se rodině a myslím, že se mi minimálně posledních

patnáct let daří obojí vybalancovat. Když jsem v práci, užívám si ji, když jsem na dovolené, užívám si dovolenou. Nechápal jsem ty, kteří nemohli vydržet ve svém volnu a těšili se do práce. Stejně tak mi bylo líto lidí, kteří se těšili, aby už byl pátek a mohli vypadnout z práce. A v neděli už jim zase bylo špatně, že zítra je další pracovní den. To jsem nikdy neměl. Mě baví každý týden od pondělí do neděle. Když vás baví, co děláte, tak jste šťastný člověk.

Loni jsme slavili třicet let od revoluce, jak jste spokojen se stavem společnosti po třech dekádách svobody?

Silně spokojený tedy určitě nejsem, ale na druhou stranu nejsem ani v nějaké depresi. Myslím, že i díky svým životním postojům a uvažování jsem neměl nijak přehnaná očekávání o tom, jak to u nás dopadne. Nežiju rozhodně v bublině, pořád mám kontakt se společností v celé její různorodosti, vím, jací lidé v Česku žijí, takže jsem neměl velké iluze, že tady dokážeme něco mimořádného. Jasně, byla tu výjimečná osobnost jako prezident Havel, posléze se ale vše zase vrátilo k normálu. Ale to rozhodně neznamená, že bych propadal trudnomyslnosti jako někteří spoluobčané, kteří po prezidentských volbách prohlašovali, že se odstěhují ze země. Naopak mám v sobě energii neustále se angažovat a posouvat věci k lepšímu.